

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๗

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๕-๑๖/๒๕๖๗

เรื่อง สิทธิเด็ก อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีร้องเรียนว่า
หน่วยงานของรัฐไม่จัดสรรเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน ค่าอาหาร
กลางวัน และค่าอาหารเสริม (นม) ให้แก่ผู้เรียนของศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยองค์กรชุมชน
และองค์กรเอกชน

ผู้ร้อง
[Redacted]
ผู้ถูกร้อง
คำร้องที่ ๓๘/๒๕๖๖ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๑
กระทรวงศึกษาธิการ ที่ ๒
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ ๓

ผู้ร้อง
[Redacted]
ผู้ถูกร้อง
คำร้องที่ ๕๙/๒๕๖๖ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๑
กระทรวงศึกษาธิการ ที่ ๒
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ ๓

คำร้องทั้งสองเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิเด็ก ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ซึ่งมีประเด็นร้องเรียนเดียวกันและมีคู่กรณีเดียวกัน จึงให้พิจารณารวมกัน โดยให้เรียกผู้ร้อง
ตามคำร้องที่ ๓๘/๒๕๖๖ ว่า ผู้ร้องที่ ๑ เรียกผู้ร้องตามคำร้องที่ ๕๙/๒๕๖๖ ว่า ผู้ร้องที่ ๒ และให้เรียก
ผู้ถูกร้องที่ ๑ ถึงที่ ๓ ในทั้งสองคำร้องว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ตามลำดับ

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ผู้ร้องที่ ๑ ยื่นหนังสือร้องเรียนผ่านกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่
๓๘/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๖ ว่า ผู้ร้องที่ ๑ เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน

/ในการ...

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. ๒๕๕๕ [REDACTED] ตำบลแม่ข่า อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือ ตามอัธยาศัยให้แก่ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ขาดโอกาสเข้ารับการศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ และเพื่อขยายโอกาส ทางการศึกษา แต่ไม่ได้รับการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐานจากผู้ร้องที่ ๑ และ ที่ ๒ อีกทั้งไม่ได้รับการอุดหนุนค่าอาหารกลางวันและค่าอาหารเสริม (นม) จากผู้ร้องที่ ๓ ซึ่งผู้ร้องที่ ๑ เห็นว่า ผู้เรียนทุกคนไม่ว่าจะเข้ารับการศึกษาในสถานศึกษาประเภทใด ควรได้รับการอุดหนุนค่าใช้จ่าย ดังกล่าวอย่างทั่วถึงและไม่เลือกปฏิบัติ จึงขอให้ตรวจสอบ

๑.๒ ผู้ร้องที่ ๒ เป็นผู้ประสานงาน [REDACTED] ร้องเรียนผ่านคลินิกสิทธิมนุษยชน ตามคำร้องที่ ๕๙/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ว่า [REDACTED] จัดตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชน และองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. ๒๕๕๕ ตั้งอยู่ [REDACTED] ตำบล แม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัยให้แก่ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ขาดโอกาสเข้ารับการศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ แต่ไม่ได้รับการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐานจากผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ อีกทั้งไม่ได้รับ การอุดหนุนค่าอาหารกลางวันและค่าอาหารเสริม (นม) จากผู้ร้องที่ ๓ จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และ ระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิด สิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ สำเนาหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๒๐๕/๖๙๗๗ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๒ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

๒.๑.๒ สำเนาหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/๒๘๕ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๒ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

๒.๑.๓ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/๔๑๖๗ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๕ คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำคำขออนุมัติงบประมาณเงินอุดหนุนกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยรับงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

๒.๑.๖ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๒/๕๙๘๗ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๗ บันทึกสรุปผลการประชุมรับฟังข้อเท็จจริงจาก [REDACTED] และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ณ [REDACTED] ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

๒.๑.๘ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/๒๒๔๒ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๙ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๒/๙๒๖๖ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๐ บันทึกสรุปผลการประชุม เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน ค่าอาหารกลางวัน และค่าอาหารเสริม (นม) เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๖ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๑ บันทึกถ้อยคำทางโทรศัพท์ของเจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๖

๒.๑.๑๒ บันทึกถ้อยคำทางโทรศัพท์ของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกเพชร ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖

๒.๑.๑๓ หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่ ศธ ๐๓๐๔/๔๘๐๙ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

๑) ผู้ร้องที่ ๑ เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่อยู่ภายใต้ [REDACTED] เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ ให้แก่ผู้เรียนซึ่งเป็นลูกหลานแรงงานข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนใหญ่เป็นชาติพันธุ์ไทใหญ่ ดารอั้ง และลาหู่ ทั้งที่มีสัญชาติไทยและไม่มีสัญชาติไทย ปัจจุบันมีผู้เรียน ๑๖๗ คน และครูผู้สอน ๑๒ คน โดยได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนจากภาคส่วนต่าง ๆ

๒) ผู้แทน [REDACTED] ให้ข้อมูลว่า [REDACTED] เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ ให้แก่ผู้เรียนชาวปกากะญอที่เป็นบุคคลสัญชาติไทยอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน [REDACTED] ตำบลแม่วิน ซึ่งตั้งอยู่ห่างไกลจากสถานศึกษาของรัฐและ

การคมนาคมยากลำบาก ปัจจุบันมีผู้เรียน ๖๐ คน ครูผู้สอน ๕ คน และครูผู้รู้ (ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น) ๕ คน โดยได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนจากสมาคม

และภาคส่วนต่าง ๆ

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒

๑.๑) กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในศูนย์การเรียน พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๑๒ และกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๑๓ กำหนดว่า ศูนย์การเรียนอาจได้รับ สิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรเอกชนสำหรับการจัด การศึกษาได้ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ส่วนการให้ความเห็นหรือคำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายและกฎกระทรวงเป็นหน้าที่ของสภาการศึกษา ตามมาตรา ๓๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

จากกฎกระทรวงข้างต้น ประกอบกับเจตนารมณ์ของกฎกระทรวง มุ่งเน้นให้องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ไม่แสวงหากำไร และมีความพร้อม เข้ามาช่วยเหลือรัฐในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในรูปแบบ ศูนย์การเรียนให้แก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนหรือไม่มีสัญชาติไทยที่ติดตามบิดา มารดา หรือ ผู้ปกครองเข้ามาทำงานในประเทศไทย การจัดการศึกษาจึงมีลักษณะยืดหยุ่น คล่องตัว และตอบสนอง วัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยรัฐจะส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษา ที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับการศึกษาในรูปแบบอื่น อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมและสนับสนุนจากรัฐ อาจไม่เพียงพอ จึงกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรเอกชนสามารถเข้ามาช่วยเหลือ ในการส่งเสริมและสนับสนุนอีกทางหนึ่ง แต่การได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนดังกล่าวขึ้นอยู่กับ กฎหมาย นโยบาย และความพร้อมของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรเอกชนนั้นด้วย

๑.๒) ปัจจุบันผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้จัดทำร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการอุดหนุนเป็นเงินค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน และค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนในศูนย์การเรียนโดยบุคคล องค์กรวิชาชีพ องค์กรชุมชน และองค์กรเอกชน พ.ศ. มีสาระ สำคัญเกี่ยวกับเงินอุดหนุน ๓ รายการ ได้แก่ ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน และค่ากิจกรรมพัฒนา คุณภาพผู้เรียน โดยกำหนดคุณสมบัติผู้เรียนและศูนย์การเรียนที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุน และรายละเอียด ของอัตราเงินอุดหนุนและวิธีการขอรับเงินอุดหนุน ทั้งนี้ อยู่ระหว่างการให้ความเห็นของกรมบัญชีกลาง

นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ประชุมหารือกับสำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษาเพื่อสำรวจข้อมูลและวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของศูนย์การเรียน เพื่อจัดทำข้อเสนอแนวทางการจัดสรรงบประมาณให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติในหลักการต่อไป

/๑.๓) ในการ...

๑.๓) ในการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ดำเนินโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบ การศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับการจัดการศึกษาในระบบทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชน ตามเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๘/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙ อีกทั้งให้การอุดหนุนรายหัวเพิ่มเติม ได้แก่ เงินอุดหนุนรายหัวให้นักเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก เงินอุดหนุนให้โรงเรียนขยายโอกาสที่มีนักเรียนไม่เกิน ๓๐๐ คน เงินอุดหนุน บัณฑิตยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน และค่าอาหารนักเรียนประจำพักนอน

๑.๔) คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕ อนุมัติ ในหลักการการปรับอัตราเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน สำหรับการศึกษา ในระบบ ทั้งในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และ อาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ให้ได้รับการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็น พื้นฐาน ๕ รายการ ได้แก่ ค่าจัดการเรียนการสอน ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเครื่องแบบ นักเรียน และค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งครอบคลุมถึงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัด โดยครอบครัว และศูนย์การเรียนที่จัดโดยสถานประกอบการ

ส่วนการศึกษานอกระบบจะได้รับการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัว ตามความจำเป็นพื้นฐาน ๓ รายการ ได้แก่ ค่าจัดการเรียนการสอน ค่าหนังสือเรียน และค่ากิจกรรม พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เฉพาะในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และ อาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โดยปรับเพิ่มเป็นขั้นบันไดต่อเนื่อง ๔ ปี งบประมาณ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๖-๒๕๖๙

๒) ผู้ถูกร้องที่ ๓

๒.๑) การจัดสรรเงินอุดหนุนค่าอาหารกลางวันและค่าอาหารเสริม (นม) เป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ซึ่งกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการถ่ายโอนงบประมาณค่าอาหารกลางวันและอาหาร เสริม (นม) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๑) การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายรองรับเงินอุดหนุนทั่วไป ด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับค่าอาหารกลางวันและค่าอาหารเสริม (นม) ให้ใช้ ฐานข้อมูลจำนวนนักเรียนและเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น (โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) และให้บันทึกข้อมูลจำนวนนักเรียนสังกัดอื่น เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เข้ามาในระบบ

สารสนเทศทางการศึกษาท้องถิ่น (Local Education Center Information System: LEC) เพื่อให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณดังกล่าวต่อไป

(๒) ผู้ถูกร้องที่ ๓ รับผิดชอบการจัดสรรเงินอุดหนุนค่าอาหารกลางวันให้แก่โรงเรียนที่สังกัดอยู่กับ ๕ หน่วยงาน กล่าวคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และโรงเรียนหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนการจัดสรรเงินอุดหนุนค่าอาหารเสริม (นม) ผู้ถูกร้องที่ ๓ รับผิดชอบจัดสรรให้แก่โรงเรียนที่สังกัดอยู่กับ ๕ หน่วยงาน กล่าวคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมสามัญศึกษา และโรงเรียนหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๒) สำหรับศูนย์การเรียนโดยองค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน สามารถขอรับการสนับสนุนค่าอาหารกลางวันและค่าอาหารเสริม (นม) ได้ ๒ วิธี คือ (๑) เสนอโครงการเพื่อขอรับเงินอุดหนุนภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งต้องเป็นภารกิจที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้ใช้เงินอุดหนุนตามกฎหมาย และต้องไม่มีลักษณะเป็นเงินทุนหมุนเวียน เป็นการจัดเลี้ยงอาหาร หรือการจัดกิจกรรมนันทนาการ (๒) เสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนค่าอาหารกลางวันและค่าอาหารเสริม (นม) โดยดำเนินการลักษณะการสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กที่ขาดสารอาหารหรือทุพโภชนาการ ซึ่งจะต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไป ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒.๒.๓ ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) องค์กรบริหารส่วนตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ กระทรวงศึกษาธิการได้ถ่ายโอนงบประมาณค่าอาหารกลางวัน และค่าอาหารเสริม (นม) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดสรรเงินอุดหนุนผ่านระบบ LEC สำหรับโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนของรัฐที่ใช้ระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center: DMC) จะส่งข้อมูลนักเรียนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรเงินอุดหนุน แต่ศูนย์การเรียนโดยองค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนไม่ได้อยู่ในระบบดังกล่าว จึงไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ

๒) องค์กรบริหารส่วนตำบลโคกเพชร อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ สถานศึกษาของรัฐจะส่งข้อมูลนักเรียนภายในวันที่ ๑๐ มิถุนายนของทุกปี เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ แผนงานการศึกษา ค่าอาหารกลางวัน และค่าอาหารเสริม (นม) ก่อนที่สถานศึกษาจะเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณอาหารกลางวัน ซึ่งสถานศึกษาจะเป็นผู้จัดซื้อวัตถุดิบ ส่วนค่าอาหารเสริม

/(นม)...

(นม) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดทำโครงการจัดซื้ออาหารเสริม (นม) เพื่อมอบให้สถานศึกษาแต่ละแห่ง

๓) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนเอกชนภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน แบ่งเป็น ๒ ระบบ ดังนี้

๓.๑) โรงเรียนในระบบแบ่งเป็น ๒ ประเภท กล่าวคือ

(๑) โรงเรียนสามัญศึกษา ได้แก่ โรงเรียนการกุศล^๑ และโรงเรียนทั่วไปจะได้รับเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน ๕ รายการ และค่าอาหารเสริม (นม) เหมือนกัน แต่โรงเรียนการกุศลจะได้รับการอุดหนุนค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนทุกคน ส่วนโรงเรียนทั่วไปจะได้รับการอุดหนุนค่าอาหารกลางวันเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาทุพโภชนาการหรือขาดแคลนอาหารกลางวัน

(๒) โรงเรียนนานาชาติ จะไม่ได้รับการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน รวมทั้งค่าอาหารกลางวันและค่าอาหารเสริม (นม)

๓.๒) โรงเรียนนอกระบบแบ่งเป็น ๗ ประเภท ได้แก่ (๑) สอนศาสนา (๒) ศิลปะและกีฬา (๓) วิชาชีพ (๔) กวดวิชา (๕) สร้างเสริมทักษะชีวิต (๖) ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และ (๗) สถาบันศึกษาปอเนาะ ซึ่งทั้ง ๗ ประเภท ไม่ได้รับการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน รวมทั้งค่าอาหารกลางวันและค่าอาหารเสริม (นม)

อย่างไรก็ตาม ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) เฉพาะในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับการสนับสนุนค่าอาหารกลางวันคนละ ๒๐ บาทต่อวัน (เฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์) ตามโครงการส่งเสริมการสร้างคนดีตามหลักการทางศาสนาที่ถูกต้องเพื่อสืบสานและรักษาสังคมพหุวัฒนธรรมที่ดั่งงามของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๔) กรมส่งเสริมการเรียนรู้

ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยนักเรียนระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้รับเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน ๓ รายการ ส่วนนักเรียนระดับ

/ก่อนประถม...

^๑ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดมาตรการช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนเป็นเงินอุดหนุนรายบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๘

ข้อ ๔ “โรงเรียนการกุศล” หมายความว่า โรงเรียนเอกชนที่จัดตั้งโดยมีวัตถุประสงค์จัดการศึกษาเพื่อผู้ยากไร้โดยไม่เก็บค่าธรรมเนียมการศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนในลักษณะการกุศล การศึกษาพิเศษหรือการศึกษาสงเคราะห์ เช่น โรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์หรือพระราชูปถัมภ์ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาควบคู่วิชาสามัญ เป็นต้น

ก่อนประถมศึกษาถึงประถมศึกษา จะได้รับการอุดหนุนค่าอาหารกลางวันและค่าอาหารเสริม (นม) จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕) กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้รับเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน ๕ รายการ และค่าอาหารกลางวันจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนค่าอาหารเสริม (นม) ขอรับการอุดหนุนโดยตรงจากสำนักงบประมาณ

๖) สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

โรงเรียนสาธิตเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง ได้รับเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน ๕ รายการ แต่ไม่ได้รับการอุดหนุนค่าอาหารกลางวันและค่าอาหารเสริม (นม)

๗) มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

โรงเรียนกีฬาเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ ยกเว้นโรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเปิดสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ ๔ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ได้รับการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน ๕ รายการ ส่วนค่าอาหารนักเรียนและค่าอาหารเสริม (นม) ได้รับการอุดหนุนตามประกาศสถาบันการพลศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้จ่ายงบประมาณอุดหนุนค่าอาหารนักเรียนโรงเรียนกีฬา พ.ศ. ๒๕๕๒

๘) กรมกิจการเด็กและเยาวชน

โรงเรียนประชาสงเคราะห์บ้านราชวิถีอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษาถึงประถมศึกษา และโรงเรียนประชาสงเคราะห์ห้วยโป่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กจังหวัดระยอง เปิดสอนระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่ได้รับเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐานและค่าอาหารเสริม (นม) ส่วนค่าอาหารได้รับการอุดหนุนภายใต้สถานสงเคราะห์หรือสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

๙) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้แก่ภิกษุและสามเณร ได้รับเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน ๕ รายการ และค่าภัตตาหาร

๒.๒.๔ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) ความเป็นมาของการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน

๑.๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี

ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐ และมาตรา ๖๑ (๑) รวมทั้งมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๒ เห็นชอบนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี ที่ครอบคลุมการศึกษาระดับ ประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญและสายอาชีพ) ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายพื้นฐาน หมายถึงค่าเล่าเรียน และค่าอุปกรณ์การเรียน ซึ่งรัฐจัดสรรให้กับผู้เรียนทุกคน และค่าใช้จ่ายพิเศษ หมายถึง ค่าหนังสือ ค่าอาหารกลางวัน ค่าอาหารเสริม (นม) ค่าพาหนะ ค่าเครื่องแบบ ซึ่งรัฐจัดสรร ให้กับกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษา

๑.๒) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง ยังคงบัญญัติให้บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐ จะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๒ ให้กระทรวงศึกษาธิการปรับปรุงรายละเอียดค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามนโยบายการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ๑๕ ปี ให้ครบถ้วน ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญและสายอาชีพ) ประกอบด้วย ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเครื่องแบบนักเรียน และค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา

๒) ความเป็นมาของการอุดหนุนค่าอาหารกลางวัน

๒.๑) โครงการอาหารกลางวันมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งช่วยเหลือเด็ก ยากไร้ แก้ไขปัญหาการขาดแคลนอาหารกลางวันและภาวะทุพโภชนาการ ต่อมาไทยได้ประกาศใช้ พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อเป็น ค่าใช้จ่ายสำหรับการสนับสนุนและช่วยเหลือภาวะทุพโภชนาการของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ที่จัดการศึกษาภาคบังคับทุกสังกัด โดยจัดทำโครงการสนับสนุนงบประมาณ ๒ โครงการ ๓ กิจกรรม ได้แก่ ก) โครงการสร้างความเท่าเทียมด้านโภชนาการของนักเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมสนับสนุน เพื่อแก้ปัญหาภาวะทุพโภชนาการของนักเรียน และกิจกรรมสนับสนุนนักเรียนบ้านไกลพักนอน ในโรงเรียนสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และ ข) โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตกับ ชุมชนภาคีเครือข่ายเพื่ออาหารนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา กิจกรรมสนับสนุนส่งเสริมผลผลิต เพื่ออาหารนักเรียน ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องยื่นคำขอรับการสนับสนุน

๒.๒) คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๒ เห็นชอบ โครงการส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวันอิ่มทุกวัน ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ถึงประถมศึกษา แต่ยังไม่ครอบคลุมนักเรียนทุกคน ต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเพิ่มเติมเมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เห็นชอบให้เด็กนักเรียนตั้งแต่เด็กเล็ก เด็กนักเรียนชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ ๖ ได้รับการสนับสนุนทุกคน

/๓) ความเป็นมา...

ก) ความเป็นมาของการอุดหนุนค่าอาหารเสริม (นม)

โครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน เป็นโครงการที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้น ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดสารอาหารและภาวะทุพโภชนาการในเด็ก ในระยะแรก จัดสรรงบประมาณเป็นค่าอาหารเสริม (นม) สำหรับนักเรียนก่อนประถมศึกษา (อนุบาล ๑-๓) ต่อมาปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๘ ขยายเป้าหมายถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๒ ขยายเป้าหมายถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๒ มอบให้สำนักงบประมาณพิจารณา หากมีงบประมาณเพียงพอให้จัดสรรงบประมาณสนับสนุน ค่าอาหารเสริม (นม) สำหรับเด็กเล็กและนักเรียนในสถานศึกษาเอกชน ต่อมาเมื่อปี ๒๕๔๕ รัฐบาล ได้ถ่ายโอนงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อและจัดส่งให้แก่สถานศึกษา ของรัฐ และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๒ ขยายเป้าหมายถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖

๔) คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๐ เห็นชอบให้อุดหนุน ค่าใช้จ่ายรายหัวแก่ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยครอบครัวและสถานประกอบการ รวมทั้ง การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับผู้จัดการศึกษา ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

๕) รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวกับกรณี ศูนย์การเรียนโดยบุคคล องค์กรวิชาชีพ องค์กรชุมชน และองค์กรเอกชนไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงิน อุดหนุนจากรัฐ

๕.๑) รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่ ๑-๒/ ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๒ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือ แนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ให้เร่งรัดแก้ไขกฎกระทรวง ว่าด้วยสิทธิของบุคคลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. ๒๕๕๔ กฎกระทรวงว่าด้วย สิทธิขององค์กรวิชาชีพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. ๒๕๕๔ และกฎกระทรวง ว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. ๒๕๕๕ ในส่วนที่กำหนดถึงการได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุน จากคำว่า “อาจได้รับสิทธิประโยชน์ด้าน เงินอุดหนุน” เป็น “มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุน” เพื่อให้ศูนย์การเรียนโดยบุคคล องค์กรวิชาชีพ องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนจากรัฐอย่างทั่วถึง ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/๓๕๓๑ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒ แจ้งว่า ได้ดำเนินการ แก้ไขปรับปรุงกฎกระทรวง ๓ ฉบับดังกล่าว เสนอไปยังสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเพื่อพิจารณาต่อไป

๕.๒) รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่ ๗๔-๗๖/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๖ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุง กฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน โดยให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒

/และสภาการศึกษา...

และสภาการศึกษา เร่งพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎกระทรวง ๓ ฉบับ เพื่อให้ศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรวิชาชีพ องค์กรชุมชน และองค์กรเอกชน ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนจากรัฐ ตามข้อ ๕.๑) ต่อมาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๓๐๔/๔๘๐๙ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ แจ้งว่า อยู่ระหว่างการพิจารณาทบทวนเพื่อแก้ไขปรับปรุงกฎกระทรวงดังกล่าวตามข้อเสนอแนะของ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องทั้งสองมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองได้กระทำหรือละเลย การกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากกรณีการไม่จัดสรรเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัว ตามความจำเป็นพื้นฐาน ค่าอาหารกลางวัน และค่าอาหารเสริม (นม) ให้แก่ผู้เรียนของผู้ร้องที่ ๑ และ [REDACTED] หรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักสิทธิมนุษยชน

๓.๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อน วัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และวรรคสาม บัญญัติว่า รัฐต้อง ดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการ จัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษา ดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล

๓.๑.๒ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย มาตรา ๑๔ บัญญัติว่า องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน ซึ่งจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณี^๒ มาตรา ๖๐ (๑) บัญญัติว่า ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไป เป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนให้เท่าเทียมกันทั้งการศึกษาที่จัดโดยรัฐและเอกชน และ มาตรา ๖๑ บัญญัติว่า ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยองค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน ตามความเหมาะสมและจำเป็น

/๓.๑.๓ คำสั่ง...

^๒ มาตรา ๑๔ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ
- (๒) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด
- (๓) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

๓.๑.๓ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๘/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙ เรื่อง ให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๕ ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ได้ให้มีการกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายเพื่อเสนอจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ได้แก่ ค่าจัดการเรียนการสอน ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และค่าใช้จ่ายอื่นตามที่ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ

๓.๑.๔ กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๑๓ กำหนดว่า ศูนย์การเรียนอาจได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรเอกชนอื่นสำหรับการจัดการศึกษาได้

๓.๑.๕ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ข้อ ๑๓ กำหนดว่า การศึกษาขั้นประถมจะต้องเป็นการศึกษาภาคบังคับและจัดให้ทุกคนแบบให้เปล่า

๓.๑.๖ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ ๓ กำหนดให้การกระทำทั้งปวงที่เกี่ยวกับเด็ก ให้คำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นลำดับแรก และข้อ ๒๘ กำหนดว่า การศึกษาระดับประถม เป็นการศึกษภาคบังคับที่เด็กทุกคนสามารถเรียนได้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

๓.๒ ประเด็นที่หนึ่ง การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ไม่จัดสรรเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนของผู้ร้องที่ ๑ และ [REDACTED] เป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ อย่างไร

๓.๒.๑ จากการตรวจสอบปรากฏว่า ผู้ร้องที่ ๑ และ [REDACTED] จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. ๒๕๕๕ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับประถมศึกษาให้แก่ผู้เรียนซึ่งขาดโอกาสเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนปกติในศูนย์การเรียน แต่ไม่ได้รับการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐานจากผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒

๓.๒.๒ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เคยพิจารณากรณีร้องเรียนในลักษณะเดียวกัน และมีข้อเสนอแนะไปยังผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และสภาการศึกษาให้พิจารณาเร่งรัดแก้ไขกฎกระทรวง ๓ ฉบับ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนโดยบุคคล องค์กรวิชาชีพ องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน โดยแก้ไขจากคำว่า “อาจได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุน” เป็น “มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุน” เพื่อให้ศูนย์การเรียนทุกประเภทได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนจากรัฐอย่างทั่วถึง ตามรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่ ๑-๒/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๒ และรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่ ๗๔-๗๖/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๖ ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แจ้งผลการดำเนินการตามหนังสือ ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/๓๕๓๑ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒ ว่า ได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ๓ ฉบับ เสนอไปยัง

สภาการศึกษาเพื่อพิจารณาแล้ว ต่อมาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๓๐๔/๔๘๐๙ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ แจ้งว่า สภาการศึกษา ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาทบทวนเพื่อปรับปรุง กฎกระทรวงดังกล่าวตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๒.๓ จากข้อเท็จจริงดังกล่าว เมื่อพิจารณาถึงความล่าช้าในการดำเนินการ ปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงทั้ง ๓ ฉบับ เพื่อจัดสรรเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐานให้แก่ ศูนย์การเรียนรู้ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยบุคคล องค์กรวิชาชีพ องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน จึงเห็นว่า การดำเนินการดังกล่าวโดยผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และสภาการศึกษา ล่าช้าจนส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงสิทธิทางการศึกษาของเด็ก กรณีจึงรับฟังได้ว่า มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็น การละเมิดสิทธิมนุษยชน เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไข การละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และสภาการศึกษา รวมทั้งข้อเสนอแนะมาตรการหรือ แนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ คณะรัฐมนตรี และ สภาการศึกษา เพื่อดำเนินการต่อไป

๓.๒.๔ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีข้อสังเกตว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ อยู่ระหว่างพิจารณาร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการอุดหนุนเป็นเงินค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์ การเรียน และค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้โดยบุคคล องค์กรวิชาชีพ องค์กรชุมชน และองค์กรเอกชน พ.ศ. แต่ร่างระเบียบดังกล่าวกำหนดให้อุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็น พื้นฐานเพียง ๓ รายการ ได้แก่ ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน และค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนแตกต่างจากการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐานในสถานศึกษาของรัฐที่ได้รับการ อุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน ๕ รายการ ได้แก่ ค่าจัดการเรียนการสอน ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเครื่องแบบนักเรียน และค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังนั้น เห็นควร ให้มีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และ สภาการศึกษา เพื่อดำเนินการต่อไป

๓.๓ ประเด็นที่สอง การที่ผู้ถูกร้องทั้งสามไม่จัดสรรเงินอุดหนุนค่าอาหารกลางวัน และค่าอาหารเสริม (นม) ให้แก่ผู้เรียนของผู้ร้องที่ ๑ และ ██████████ เป็นการกระทำหรือ ละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ อย่างไร

๓.๓.๑ จากการตรวจสอบปรากฏว่า โครงการอาหารกลางวันมีวัตถุประสงค์เพื่อ ช่วยเหลือเด็กยากไร้ แก้ไขปัญหาการขาดแคลนอาหารกลางวันและภาวะทุพโภชนาการ ต่อมา มีการ ประกาศใช้พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาที่มีภาวะทุพโภชนาการ และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๒ เห็นชอบโครงการส่งเสริมให้นักเรียนทุกคน ได้รับประทานอาหารกลางวันอิ่มทุกวัน จากนั้นเมื่อปี ๒๕๔๕ ได้ถ่ายโอนงบประมาณให้องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ของงบประมาณเฉพาะสถานศึกษาของรัฐ ก่อนจะโอนงบประมาณให้สถานศึกษาในการจัดซื้อวัตถุดิบ ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ และมีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เห็นชอบสนับสนุนอาหารกลางวันให้นักเรียนตั้งแต่เด็กเล็ก เด็กนักเรียนชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ ๖

๓.๓.๒ โครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดสารอาหารและภาวะทุพโภชนาการในเด็ก ในระยะแรกจัดสรรงบประมาณเป็นค่าอาหารเสริม (นม) สำหรับนักเรียนก่อนประถมศึกษา (อนุบาล ๑-๓) ต่อมาขยายเป้าหมายถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๔ และเมื่อปี ๒๕๔๕ ได้ถ่ายโอนงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ขอรับงบประมาณและจัดซื้ออาหารเสริม (นม) ส่งมอบให้แก่สถานศึกษาของรัฐแต่ละแห่ง ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ทั้งนี้ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๒ ได้ขยายเป้าหมายถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖

๓.๓.๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ มีหน้าที่พิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนค่าอาหารกลางวันและค่าอาหารเสริม (นม) ให้แก่ผู้เรียนของผู้ร้องที่ ๑ และ [REDACTED] ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๖๑ แต่การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ไม่จัดสรรเงินอุดหนุนดังกล่าว เนื่องจากกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๑๓ กำหนดว่า “ศูนย์การเรียน อาจได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรเอกชนอื่นสำหรับการจัดการศึกษาได้” จึงไม่เกิดสภาพบังคับ แม้รัฐมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษารูปแบบดังกล่าวเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับการศึกษาในรูปแบบอื่น แต่การจะได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุนขึ้นอยู่กับความพร้อมของรัฐ ประกอบกับเจตนารมณ์ของกฎกระทรวงมุ่งเน้นให้องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจกรรมสาธารณประโยชน์และไม่แสวงหากำไร เข้ามาช่วยเหลือรัฐในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในรูปแบบศูนย์การเรียนให้แก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนหรือไม่มีสัญชาติไทยที่ติดตามบิดา มารดา หรือผู้ปกครองเข้ามาทำงานในประเทศไทย การจัดการศึกษาจึงมีลักษณะยืดหยุ่น คล่องตัว และตอบสนองวัตถุประสงค์ข้างต้น เช่น การกำหนดเงื่อนไขการจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียน คุณสมบัติผู้สอนที่ไม่ต้องมีใบประกอบวิชาชีพครู การออกหลักฐานทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษาจากศูนย์การเรียน เป็นต้น ส่งผลให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ ซึ่งได้รับการถ่ายโอนภารกิจและงบประมาณค่าอาหารกลางวันและ

ค่าอาหารเสริม (นม) จากผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยังไม่สามารถดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนดังกล่าวให้แก่ผู้เรียนของผู้ถูกร้องที่ ๑ และ [REDACTED] ได้ ดังนั้น ในชั้นนี้จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๓.๓.๔ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ผู้เรียนของศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรวิชาชีพ องค์กรชุมชน และองค์กรเอกชนได้รับการอุดหนุนค่าอาหารกลางวันและค่าอาหารเสริม (นม) เช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม รวมทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๖๑ กำหนดให้รัฐดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ โดยบุคคล องค์กรวิชาชีพ องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณี และให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาดังกล่าวตามความเหมาะสมและจำเป็น จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องทั้งสาม คณะรัฐมนตรี และสภาการศึกษา รวมทั้งมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และสภาการศึกษา เพื่อดำเนินการต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๔/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๗ จึงมีมติว่า

๔.๑ ประเด็นที่หนึ่ง การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ไม่จัดสรรเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนของผู้ร้องที่ ๑ และ [REDACTED] เฉพาะในส่วนความล่าช้าในการปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวง ๓ ฉบับ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ โดยบุคคล องค์กรวิชาชีพ องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน จนส่งผลกระทบต่อสิทธิเด็กที่จะเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษา เป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๒ ประเด็นที่สอง การที่ผู้ถูกร้องทั้งสามไม่จัดสรรเงินอุดหนุนค่าอาหารกลางวัน และค่าอาหารเสริม (นม) ให้แก่ผู้เรียนของผู้ร้องที่ ๑ และ [REDACTED] ในชั้นนี้ยังไม่อาจรับฟังได้ว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่ให้มีข้อเสนอแนะต่อไป

๔.๓ ให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และสภาการศึกษา และข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องทั้งสาม คณะรัฐมนตรี และสภาการศึกษา รวมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และสภาการศึกษา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ ดังนี้

๔.๓.๑ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิด สิทธิมนุษยชน

ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และสภาการศึกษา เร่งรัดพิจารณาแก้ไขปรับปรุง กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๑๒ กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๙ และกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในศูนย์การเรียน พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๑๓ จากคำว่า “อาจได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุน” เป็น “มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุน” ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในรายงานผลการตรวจสอบที่ ๑-๒/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๒ และรายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๗๔-๗๖/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๖

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๔.๓.๒ ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๑) ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และสภาการศึกษา ร่วมกันเสนอคณะรัฐมนตรี อนุมัติจัดสรรเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน ค่าอาหารกลางวัน และค่าอาหารเสริม (นม) ให้แก่ผู้เรียนของศูนย์การเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยบุคคล องค์กรวิชาชีพ องค์กรชุมชน และองค์กรเอกชน ให้ได้รับสิทธิประโยชน์เช่นเดียวกับนักเรียนในสถานศึกษาของรัฐ

๒) ให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการอุดหนุนค่าอาหาร กลางวัน และค่าอาหารเสริม (นม) กับผู้เรียนของศูนย์การเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยบุคคล องค์กรวิชาชีพ องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อม สามารถเข้ามาสนับสนุนผู้เรียนกลุ่มดังกล่าวตามหน้าที่และอำนาจต่อไป ทั้งนี้ ตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วย เงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓) ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาจัดสรรสิทธิประโยชน์ด้านเงินอุดหนุน ค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน ค่าอาหารกลางวัน และค่าอาหารเสริม (นม) ให้แก่ผู้เรียนของ ศูนย์การเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยบุคคล องค์กรวิชาชีพ องค์กรชุมชน และองค์กรเอกชน ให้ได้รับ สิทธิประโยชน์เช่นเดียวกับนักเรียนในสถานศึกษาของรัฐ โดยมอบหมายให้ผู้ถูกร้องทั้งสาม สภาการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาในเรื่องดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมทั้งระบบ

/๔.๓.๓ ข้อเสนอ...

๔.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

๑) ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และสภาการศึกษา ทบทวนร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการอุดหนุนเป็นเงินค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน และค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของศูนย์การเรียนโดยบุคคล องค์กรวิชาชีพ องค์กรชุมชน และองค์กรเอกชน พ.ศ. โดยปรับปรุงให้ครอบคลุมค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน ๕ รายการ ตามข้อสังเกตในข้อ ๓.๒ ซ้อย่อยที่ ๓.๒.๔ ของรายงานฉบับนี้

๒) ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๒ และสภาการศึกษา จัดให้มีระเบียบว่าด้วยการอุดหนุนค่าอาหารกลางวัน และระเบียบว่าด้วยการอุดหนุนค่าอาหารเสริม (นม) ให้แก่ผู้เรียนของศูนย์การเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยบุคคล องค์กรวิชาชีพ องค์กรชุมชน และองค์กรเอกชน ให้ได้รับสิทธิประโยชน์เช่นเดียวกับนักเรียนในสถานศึกษาของรัฐอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

